

ЭӨЖ 374.1
МРНТИ 14.37.29
DOI 10. 56525/VXVBJ9611

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҒЫЛЫМДАРЫНДАҒЫ ЭВТАГОГИКАНЫҢ (ХЬЮТАГОГИКА) ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ МЕН ӘДІСТЕМЕЛІК ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Сағадатов Р.Т., Мейірханова А.А., Сағиева А., Рән Ш.А.

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті¹, Ақтөбе қ., Қазақстан
e-mail: raibek.sagadotov.94@mail.ru, aidon1395@mail.ru, akerke_amantai@mail.ru,
ran.shynar@zhubanov.edu.kz

Андатпа. Бұл мақалада эвтагогиканың педагогикалық ғылымдағы теориялық негіздері мен әдістемелік ерекшеліктері зерттеледі. Зерттеудің басты мақсаты – білім алушының дербестігі мен өмір бойы оқуға ұмтылысын қалыптастырудағы эвтагогиканың рөлін ғылыми-теориялық тұрғыдан талдау.

Зерттеу барысында әдебиетке шолу әдісі қолданылды, оның көмегімен шетелдік және отандық зерттеушілердің еңбектері жүйеленіп, эвтагогиканың педагогика және андрагогикадан айырмашылығы айқындалды. Google Scholar академиялық іздеу жүйесі арқылы эвтагогика ұғымының халықаралық және ТМД елдеріндегі таралу деңгейі талданды, оның ішінде «Neutagogy», «хьютагогика» және «эвтагогика» терминдері бойынша жарияланымдар қаралды.

Мақалада эвтагогиканың негізгі қағидаттары – білім алушының өз оқу траекториясын дербес құруы, оқу процесіндегі еріктілік, құрылымдылық, мотивация және рефлексия – нақты мысалдар арқылы сипатталды.

Сонымен қатар, цифрлық технологияларды қолдану арқылы хьютагогикалық тәсілдердің тиімділігін арттыру мүмкіндіктері қарастырылды. Әдебиеттер талдауы нәтижесінде эвтагогика қазіргі заманауи білім беру жүйесінде студенттердің автономды оқу дағдыларын дамыту, soft skills қалыптастыру және өмір бойы білім алуға ынталандыру тұрғысынан маңызды ғылыми бағыт екенін көрсетті. Мақала эвтагогиканың теориялық және әдістемелік әлеуетін дәлелдей отырып, оны отандық және халықаралық білім беру тәжірибесінде енгізудің негізін жасауға ықпал етеді.

Зерттеу барысында эвтагогиканың теориялық негіздері, даму тарихы және оның педагогикалық ғылымдағы орны талданады. Әдебиетке жасалған шолу нәтижесінде эвтагогиканың халықаралық ғылыми ортада кеңінен қолданылып келе жатқанын ескеріп, педагогикалық ғылымда тереңірек қарастырудың қажеттілігін, оның цифрлық дәуірдегі білім беру үдерісін жетілдіруге қосатын үлесінің зор екенін дәлелдейді.

Түйін сөздер: Эвтагогика, андрагогика, білім алушының дербестігі, lifelong learning (өмір бойы оқу), цифрлық қоғам, білім берудегі инновациялар.

Кіріспе.

Қазіргі қоғамда әлемдік білім беру жүйесі үздіксіз өзгерістер мен жаңашылдықтарды қажет етеді. Бұған дәлел ретінде цифрландыру, ақпараттың жылдам таралуы, жасанды интеллекттің барлық салада жаппай қолданылуы сияқты факторларды атауға болады. Сонымен қатар қоғамдағы өзгерістерді зерттеген америкалық әлеуметтанушы, философ әрі футуролог Элвин Тофлер өркениет дамуының толқындары туралы тұжырымдамасын ұсынған. Тофлердің пікірінше, адамзат тарихында қоғам өміріне түбегейлі өзгерістер әкелген бірнеше өркениеттік толқындар бар: бірінші аграрлық толқын (жерге негізделген өндіріс), екінші индустриялық толқын (шикізат пен тауар нарықтары), үшінші ақпараттық толқын (ақпарат негізгі өнім ретінде). Ал қазіргі кезеңде ғалымдар төртінші – цифрлық толқын басталғанын атап өтеді, мұнда басты өнім цифрлық ресурстар мен технологиялар болып

табылады. Осы цифрлық толқындағы адамдарды оқыту мен үйрену мәселесі дәстүрлі педагогикалық тәсілдердің жаңа әдіснамалық бағыттармен толықтырылуын талап етеді [1].

Осы тұрғыда педагогикалық ғылымда эвтагогика ұғымы алдыңғы қатарға шығып отыр. Эвтагогика (heutagogy) – адамның өзіндік білім алуына, оқыту процесіндегі дербестігі мен жауапкершілігіне негізделген оқыту тұжырымдамасы. Бұл ұғым алғаш рет С. Хейс пен К. Кеньон еңбектерінде ғылыми негізделіп, дәстүрлі педагогика (балаларды оқыту) мен андрагогикадан (ересектерді оқыту) кейінгі жаңа деңгей ретінде қарастырылды [2]. Эвтагогиканың негізгі мақсаты – білім алушының дайын білімді игеруімен ғана шектелмей, оны өз бетімен құрастыруы, рефлексия жасап, тәжірибеде қолдана білуі. Кейіннен бұл бағытты Дж. Блашке және басқа зерттеушілер дамытып, эвтагогиканың білім алушының дербестігі мен өмір бойы оқу дағдыларын қалыптастырудағы маңызын айқындады [3].

Бұл мақалада біз педагогикалық ғылымдағы эвтагогиканың теориялық негіздері мен әдістемелік ерекшеліктерін ғылыми-теориялық тұрғыдан әдебиетке шолу арқылы талдауды мақсат еттік. Эвтагогика ұғымының пайда болуы мен даму тарихы, оның педагогика мен андрагогикадан айырмашылығы, білім алушының дербестігі мен өмір бойы оқуға ұмтылысын қалыптастырудағы рөлі қарастырылады. Сонымен қатар, заманауи цифрлық қоғам жағдайында эвтагогиканың маңызы мен оны білім беру жүйесіне енгізудің әдістемелік қырлары талданды.

Зерттеу материалдары мен әдістері.

Бұл зерттеуде біз эвтагогиканың педагогикалық ғылымдағы теориялық негіздері мен әдістемелік ерекшеліктерін ашу үшін әдебиетке шолу әдісін қолдандық. Әдебиетке шолу – зерттеу жұмысын ұйымдастырудағы маңызды кезеңдердің бірі болып табылады. Ол тақырып бойынша бұрын жүргізілген ғылыми еңбектерді жинақтап, талдау арқылы зерттеу нысанының теориялық негізін анықтауға мүмкіндік береді. Сағынтаева А., Қамбатырова Ә., Қарабасова Л., Қанай Г., Әлмұхамбетова А. (2022) еңбегінде атап өтілгендей, әдебиетке шолу зерттеудің түйінді деректерін қалыптастыру, теориялық ұстанымдарды жүйелеу және тақырыптық материалдарды саралау үшін қажетті практикалық қадам болып табылады. Авторлар әдебиетке шолу зерттеу тақырыбының теориялық және әдіснамалық негізін құруға көмектесетінін, сондай-ақ зерттеушінің өзіндік ғылыми позициясын қалыптастыруға ықпал ететінін көрсетеді [4]. Ғылыми әдебиетке шолу барысында біз, ең алдымен, эвтагогиканың ұғымдық аппараты мен оның педагогика және андрагогикадан айырмашылығын айқындауға назар аудардық. Бұл ретте шетелдік және ТМД елдері ғалымдарының еңбектерімен қатар, отандық зерттеушілердің ғылыми еңбектері де кешенді түрде зерделенді.

Эвтагогика ұғымының ғылыми ортада таралуы (Google Scholar талдауы). Эвтагогика ұғымының ғылыми ортада таралу деңгейін анықтау үшін біз Google Scholar академиялық іздеу жүйесінде көптілді іздеу жүргіздік. Ағылшын тілінде ұғым “Heutagogy” терминімен белгіленеді, ал орыс және қазақ тілдерінде екі жазылым нұсқасы қатар қолданылады: «хьютагогика» және «эвтагогика». Google Scholar деректеріне сүйенсек (іздеу күні: 07.08.2025), 2025 жылы ағылшын тіліндегі «Heutagogy» термині шамамен 40 мақаланың атауында тіркелген. Негізгі тақырыптар: «Heutagogy and lifelong learning», «Digital age and self-determined learning», «Heutagogical practices in online education», «Learner autonomy in higher education», «Self-determined learning in workplace settings» және т.б.

Орыс және қазақ тілдеріндегі іздеулер бойынша (екі жазылым нұсқасын жиынтық есептеу):

«хьютагогика»: 2024 жылы — 25 мақала, 2025 жылы — 5 ғылыми еңбек;

«эвтагогика»: 2024 жылы — 17 мақала, 2025 жылы — 3 ғылыми еңбек.

Бұл көрсеткіштер ТМД және Қазақстан ғылыми кеңістігінде ұғымның әлі де жаңа екендігін және терминологиялық вариативтіліктің (екі нұсқаның қатар жүруі) сақталып отырғанын көрсетеді.

Хьютагогика қағидаттары. Эвтагогика (хьютагогика) ұғымын ашуда оның негізгі қағидаттарына ерекше назар аудару қажет. Зерттеушілер Тобылов К.Т. мен Молдағалиева

Н.Д. еңбегінде («Андрогогика мен хьютагогикадағы Hard және Soft skills ерекшеліктері») хьютагогиканың келесі қағидаттарын атап көрсетеді:

1. Нені және қашан үйрену керектігін ересек адам өзі шешеді, яғни оқыту мүмкіндігінше ерікті сипатқа ие;

2. Оқытуда нысаны, көрсетілімі, қолжетімділігі және ұзақтығы шешуші мәнге ие, осыған сәйкес білімді жеңілдету, құрылымдау және жинақтау қажеттілігі туындайды;

3. Мотивация (сыртқы энергия) маңызды рөл атқарады. Адам жаңа білімнен бөлек қолдауды және қосымша эмоционалды ынталандыруды қажет етеді. Студенттер көбіне белгілі бір білімді меңгерудің күрделілігін жете бағаламайды [4].

Бұл қағидаттар эвтагогиканың дәстүрлі педагогика мен андрогогикадан айырмашылығын нақтылай түседі. Эвтагогикалық тәсілде білім беру процесінің орталығына оқытушы емес, білім алушының өзі қойылады.

Негізгі әдебиеттер ағылшын тілінде жарық көрген. Әдебиетке шолу барысында ағылшын тіліндегі түпнұсқа мақалалар оқылып, талданды. Осы талдау негізінде төмендегі кесте жасалды. Кестені рәсімдеу кезінде түпнұсқа мәтіндерді қазақ тіліне аудару үшін жасанды интеллект құралдары пайдаланылды.

Зерттеу бөлігі және жарияланым күні	Фокус	Нәтижелер / Негізгі мәселелер	Әдіснама
Abraham, R. R., & Komattil, R. (2017). <i>Medical Teacher</i> , 39(3)	Хьютагогикалық тәсіл арқылы қабілетті білім алушыларды дамыту	Хьютагогика студенттердің қабілетін ашуға, өзіндік оқуға ынталандыруға ықпал етеді	Медициналық білім беру контексінде тәжірибелік зерттеу
Alnofaie, S. F. (2023). <i>Brunel University London</i>	Студенттердің хьютагогикалық оқуға қабілеттілігі және цифрлық технологиялар	Цифрлық технологиялар студенттердің өзіндік оқуға қабілеттілігін арттырады	Сауалнама, эмпирикалық зерттеу
Daniel, N. B. (2021). <i>Mid-America Baptist Theological Seminary</i>	Хьютагогика және өмір бойы оқу	Өзін-өзі анықтау тәжірибесінің қиындықтары көрсетілген	Теориялық талдау
Hase, S., & Kenyon, C. (2000). <i>Ulti-BASE In-Site</i>	Андрогогикадан хьютагогикаға көшу	Хьютагогиканы алғаш ғылыми айналымға енгізді	Теориялық ұстаным
Lock, J. et al. (2021). <i>British Journal of Educational Technology</i> , 52(4)	Технологияға негізделген өмір бойы оқыту: хьютагогикалық тәсіл	Цифрлық құралдар арқылы өмір бойы оқуды қолдау жолдары	Әдебиеттерге шолу, концептуалды модель
Malykhin, O., & Aristova, N. (2022)	Болашақ мұғалімдердің өзіндік оқу дағдыларын дамыту	Хьютагогикалық тәсіл студенттердің автономды оқуын қалыптастырады	Әдістемелік эксперимент
Msila, V. (2020). <i>The International Journal of Humanities Education</i>	Хьютагогика және оқыту: бостандыққа бағытталған әдістер	Студенттің еркіндігіне, жауапкершілігіне негізделген оқытуды сипаттайды	Теориялық талдау

Stoten, D. W. (2020). <i>Adult Learning</i> , 31(4)	Практикалық хьютагогика: менеджменттегі дараланған оқу	Менеджмент саласында хьютагогиканың тиімділігі көрсетілген	Кейс-стади
---	--	--	------------

Жалпы алғанда, әдебиеттерге жасалған талдау хьютагогиканың қазіргі заманғы білім беру жүйесінде маңызды орын алып келе жатқанын көрсетті. Әсіресе ағылшын тіліндегі ғылыми мақалаларда бұл ұғым кеңінен зерттеліп, медициналық білім беру, жоғары оқу орындары, шетел тілін үйрету және бизнес-білім беру салаларында қолданылуда.

Хьютагогика студенттердің автономды оқу дағдыларын дамытып, өмір бойы білім алуға ынталандырушы әдіс ретінде танылды. Сонымен бірге, цифрлық технологиялар хьютагогикалық тәсілдердің тиімділігін арттырып, оқыту процесін дараландыруға мүмкіндік береді. Қазақ және орыс тілдеріндегі жарияланымдар саны аз болғанымен, оларда да хьютагогиканың теориялық және әдістемелік негіздері талқыланып келе жатыр [5,6,7].

Бұл зерттеу нәтижелері хьютагогиканы отандық білім беру жүйесіне енгізу үшін теориялық және практикалық негіздің бар екенін көрсетеді.

ТМД елдерінде эвтагогика (хьютагогика) саласының талдағандардың бірі А.С. Саргсян (Ереван, Армения). Автордың пайымдауынша, эвтагогиканың басты қағидаттарының бірі – өзіндік бағытталу. Мұнда білім алушы өзінің оқу траекториясын өзі құрастырады, яғни дәстүрлі педагогикадағыдай мұғалім емес, студент оқу процесінің негізгі ұйымдастырушысына айналады. Сонымен қатар, дербестік пен еркіндік қағидаты ерекше мәнге ие: студент оқу барысында уақытын, ресурстарын, тәсілдерін өзі таңдайды, бұл оның жауапкершілік пен тәуелсіз шешім қабылдау қабілетін арттырады. Эвтагогикалық оқытудың тағы бір маңызды тұсы – рефлексия, яғни білім алушы өз жетістіктерін үнемі саралап, даму деңгейін бағалап отырады. Бұған қоса, мотивация мен жауапкершілік қағидаты алдыңғы қатарға шығады: сыртқы бақылаудан гөрі, білім алушының ішкі ынтасы мен дербес жауапкершілігі маңыздырақ болады. Осы аталған қағидаттар студенттерді өмір бойы оқуға бейімдеп, ХХІ ғасыр адамына қажетті soft skills қалыптастыруға ықпал етеді.

Зерттеуде андрагогика мен эвтагогиканың айырмашылығы нақты салыстырмалы тұрғыда көрсетілген. Андрагогикада мұғалім бағыттаушы рөл атқарып, оқу процесін ұйымдастырады, ал эвтагогикада студент толық орталыққа шығып, өзін-өзі оқытушы тұлғаға айналады. Андрагогика ересектердің тәжірибесіне сүйенуді басым етсе, эвтагогика білімді тек тәжірибе арқылы емес, өзіндік ізденіс пен шығармашылық негізінде құруға бағдарлайды. Сондай-ақ, андрагогика нақты мақсаттарға қол жеткізуге бағытталса, эвтагогика оқуды үйренуге, мета-дағдыларды дамытуға көбірек назар аударады. Автор бұл салыстыру арқылы эвтагогиканы педагогикалық ғылымның жаңа даму сатысы ретінде тұжырымдайды.

Сонымен қатар, эвтагогиканың ерекшеліктері де айқындалған. Оның ішінде ең алдымен икемділік атап өтіледі: оқу жоспары қатаң емес, білім алушының қызығушылығы мен қажеттіліктеріне қарай өзгеріп отырады. Әр студенттің өз жолын құруына мүмкіндік беретін жеке траектория қағидаты да ерекше мәнге ие. Бүгінгі заманауи білім беру үрдісінде цифрлық технологияларды пайдалану эвтагогикалық тәсілдің маңызды құрамдас бөлігі болып табылады, себебі онлайн-платформалар мен цифрлық құралдар дербес оқуды жеңілдетеді. Бұған қоса, студенттің өз жетістігін өзі саралап, мақсаттарын қайта қарастырып отыруын қамтамасыз ететін өзіндік бағалау қағидаты да назардан тыс қалмайды [8].

Жалпы алғанда, мақалада көрсетілген ойлар эвтагогиканың дәстүрлі педагогикалық тәсілдерден сапалық тұрғыда өзгеше екендігін дәлелдейді. Ол білім алушының дербестігіне, жауапкершілігіне және өзін-өзі дамыту қабілетіне сүйене отырып, білім берудің жаңа парадигмасын қалыптастырады.

Мерецков О.В. өзінің «Эвтагогика как новое направление педагогической науки» атты мақаласында эвтагогиканың (хьютагогика) теориялық негіздері мен әдістемелік ерекшеліктерін жүйелі түрде талдайды. Автор андрагогика мен эвтагогика арасындағы басты айырмашылықтарды ашып көрсетіп, эвтагогиканың теориялық іргетасы ретінде дербестік,

өзіндік бағытталу, рефлексия және мотивация қағидаларын бөліп көрсетеді. Ол бұл бағытты ХХІ ғасырдағы білім берудің жаңа парадигмасы ретінде қарастырады және эвтагогиканың lifelong learning пен soft skills қалыптастырудағы маңызын дәлелдейді.

Әдістемелік тұрғыда, Мерещков эвтагогиканың басты ерекшелігін оқу процесін икемді ұйымдастыруда көреді: студенттер өз оқу траекториясын дербес құрады, цифрлық технологияларды белсенді пайдаланады және жетістіктерін өздері бағалайды. Мұндай тәсіл дәстүрлі оқытудағы тәжірибені меңгерумен шектелмей, шығармашылық ізденіске, өзін-өзі басқаруға және жауапкершілікті арттыруға негізделеді. Автордың пікірінше, эвтагогикалық әдістемелер заманауи білім беруде дербес оқытуды дамытудың негізгі бағыты болып табылады [9].

Қорытынды.

Бүгінгі таңдағы цифрландыру, жасанды интеллект пен ақпараттық технологиялардың қарқынды дамуы білім беру жүйесінен жаңа әдіснамалық шешімдерді қажет етеді. Осы тұрғыда эвтагогика білім алушының дербестігі мен өмір бойы үздіксіз оқуға ұмтылысын қалыптастыруға бағытталған заманауи ғылыми тұжырымдама ретінде ерекшеленеді. Ол дәстүрлі педагогика мен андрагогикадан айырмашылығы – дайын білімді игерумен шектелмей, білімді өз бетімен құрастыруға, рефлексия жасап, тәжірибеде қолдануға басымдық беруінде. Демек, эвтагогика цифрлық қоғам жағдайында тұлғаның өзін-өзі дамытуына, білімін үнемі жаңартып отыруына мүмкіндік беретін тиімді әдіснамалық бағыт болып табылады.

Жоғарыда жүейелі жүргізілген әдебиетке шолу эвтагогиканың педагогикалық ғылымдағы орны әлі де қалыптасу кезеңінде екенін, алайда оның теориялық және әдіснамалық әлеуетінің жоғары екенін көрсетті. Google Scholar деректеріне жасалған талдау эвтагогика ұғымының халықаралық ғылыми ортада кеңінен тарала бастағанын, ал ТМД және Қазақстанда терминологиялық вариативтілік сақталғанымен, тақырыпқа деген қызығушылықтың артып келе жатқанын айқындады. Зерттеу барысында анықталған эвтагогиканың қағидаттары – білім алушының дербестігі, оқу процесінің еріктілігі, құрылымдылық пен мотивацияның маңыздылығы – дәстүрлі педагогика мен андрагогикадан өзгеше жаңа парадигманың қалыптасып жатқанын дәлелдейді.

Нақтыласақ, эвтагогика – білім алушының дербестігіне, өзіндік бағытталуына және өмір бойы оқуға ұмтылысына негізделген жаңа педагогикалық тұжырымдама. Ол цифрлық қоғам жағдайында дәстүрлі педагогикалық тәсілдерді толықтырып, жеке оқу траекториясын құруға, рефлексия мен soft skills дамытуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, қазіргі цифрлық қоғам талаптарына сай білім берудің инновациялық бағыты ретінде ғылыми тұрғыдан негізделіп, отандық және халықаралық тәжірибеде кеңінен қолданыс табуы қажет өзекті тұжырымдама болып табылады.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Тоффлер Э. Үшінші толқын. – 2004; HI-TECH Forum. (2021). Э. Тоффлердің өркениет толқындары. URL: <https://www.imena.ua/blog/third-wave/>
2. Hase, S., & Kenyon, C. (2000). From Andragogy to Heutagogy. Ultibase Articles, RMIT University.
3. Blaschke, L. M. (2012). Heutagogy and lifelong learning: A review of heutagogical practice and self-determined learning. The International Review of Research in Open and Distance Learning, 13(1), 56-71.
4. Тобылов, К.Т., Молдағалиева, Н.Д. Андрагогика мен хьютагогикадағы Hard және Soft skills ерекшеліктері. Қарағанды университеті Хабаршысы, 2024, №3. URL: <https://press.ksu.edu.kz/files/vestnik/2024-3.compressed.pdf#page=136>
5. Hase, S., & Kenyon, C. (2000). From andragogy to heutagogy. Ulti-BASE In-Site.

6. Abraham, R. R., & Komattil, R. (2017). Heutagogy: A learner-centred approach to learning. *Medical Teacher*, 39(3), 295-299.
7. Lock, J., Budgen, F., & Loken, M. (2021). Technology-enabled heutagogy and lifelong learning. *British Journal of Educational Technology*, 52(4), 1643-1656.
8. Куликова, И. В. Принципы и особенности развития эвтагогики как области педагогической науки. *Мир науки, культуры, образования*, №4 (101), 162-164.
9. Мерецков, О.В. Эвтагогика как новое направление педагогической науки. *Вестник науки и образования*, №3 (136), 112-118. https://flagmannauki.ru/files/314-Meretskov_Oleg_Vadimovich_1504.pdf

REFERENCES:

1. Toffler, A. (2004). *The Third Wave*. HI-TECH Forum. (2021, March 19). *Waves of Civilization by A. Toffler*. Retrieved August 28, 2025, from <https://www.imena.ua/blog/third-wave/>
2. Hase, S., & Kenyon, C. (2000). From andragogy to heutagogy. *Ultibase Articles*. RMIT University.
3. Blaschke, L. M. (2012). Heutagogy and lifelong learning: A review of heutagogical practice and self-determined learning. *The International Review of Research in Open and Distance Learning*, 13(1), 56–71.
4. Tobylov, K. T., & Moldagaliyeva, N. D. (2024). Features of hard and soft skills in andragogy and heutagogy. *Bulletin of Karaganda University*, 3, 136–144. Retrieved from <https://press.ksu.edu.kz/files/vestnik/2024-3.compressed.pdf#page=136>
5. Hase, S., & Kenyon, C. (2000). From andragogy to heutagogy. *Ulti-BASE In-Site*.
6. Abraham, R. R., & Komattil, R. (2017). Heutagogy: A learner-centred approach to learning. *Medical Teacher*, 39(3), 295-299.
7. Lock, J., Budgen, F., & Loken, M. (2021). Technology-enabled heutagogy and lifelong learning. *British Journal of Educational Technology*, 52(4), 1643-1656.
8. Kulikova, I. V. (2021). Principles and features of the development of eutagogy as a field of pedagogical science. *World of Science, Culture, and Education*, 4(101), 162–164.
9. Meretskov, O. V. (2021). Eutagogy as a new direction in pedagogical science. *Bulletin of Science and Education*, 3(136), 112–118. Retrieved from https://flagmannauki.ru/files/314-Meretskov_Oleg_Vadimovich_1504.pdf

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЭВТАГОГИКИ (ХЬЮТАГОГИКИ) В ПЕДАГОГИЧЕСКИХ НАУКАХ

Сагадатов Р.Т., Мейірханова А.А., Сағиева А., Рэн Ш.А.

Актюбинский региональный университет имени К. Жубанова¹, г. Актобе, Казахстан
e-mail: raibek.sagadatov.94@mail.ru, aidon1395@mail.ru, akerke_ amantai@mail.ru, ran.shynar@zhubanov.edu.kz

Аннотация. В данной статье исследуются теоретические основы и методические особенности эвтагогики в педагогической науке. Основная цель исследования-научно-теоретический анализ роли эвтагогики в формировании самостоятельности и стремления обучающегося к обучению на протяжении всей жизни.

В ходе исследования был использован метод обзора литературы, с помощью которого систематизированы труды зарубежных и отечественных исследователей, выявлены отличия эвтагогики от педагогики и андрагогики. Через академическую поисковую систему Google Scholar был проанализирован уровень распространения понятия эвтагогика в странах международного и СНГ, в том числе рассмотрены публикации по терминам «Heutagogy», «хьютагогика» и «эвтагогика».

В статье были описаны основные принципы эвтагогики – самостоятельное построение обучающимся собственной траектории обучения, добровольность в учебном процессе, конструктивность, мотивация и рефлексия – на конкретных примерах.

Кроме того, были рассмотрены возможности повышения эффективности хутагогических подходов с использованием цифровых технологий. Анализ литературы показал, что эвтагогика является важным научным направлением в современной системе образования с точки зрения развития у учащихся навыков автономного обучения, формирования soft skills и мотивации к обучению на протяжении всей жизни. Статья, доказывая теоретический и методологический потенциал эвтагогики, способствует созданию основы ее внедрения в отечественную и международную образовательную практику.

В ходе исследования анализируются теоретические основы эвтагогики, история развития и ее место в педагогической науке. Обзор литературы свидетельствует о необходимости более глубокого рассмотрения в педагогической науке, учитывая, что эвтагогика широко используется в международных научных кругах, ее вклад в совершенствование образовательного процесса в эпоху цифровых технологий огромен.

Ключевые слова: Эвтагогика, андрагогика, автономия обучающегося, lifelong learning (обучение на протяжении всей жизни), цифровое общество, инновации в образовании.

THEORETICAL FOUNDATIONS AND METHODOLOGICAL FEATURES OF HEUTAGOGY IN PEDAGOGICAL SCIENCES

Sagdatov R., Meiirkhanova A., Sagiyeva A., Ran Sh.

Aktobe Regional University named after K. Zhubanova¹, Aktobe, Kazakhstan
e-mail: raibek.sagdatov.94@mail.ru, aidon1395@mail.ru, akerke_amantai@mail.ru ,
ran.shynar@zhubanov.edu.kz

Abstract. This article examines the theoretical foundations and methodological features of eutagogy in pedagogical science. The main purpose of the study is a scientific and theoretical analysis of the role of eutagogy in the formation of a student's independence and lifelong learning.

In the course of the research, the literature review method was used, which systematized the works of foreign and domestic researchers, and revealed the differences between eutagogy and pedagogy and andragogy. Through the Google Scholar academic search engine, the level of dissemination of the concept of eutagogy in the CIS and CIS countries was analyzed, including publications on the terms "Heutagogy", "Heutagogy" and "eutagogy".

The article described the basic principles of eutagogy – students' independent construction of their own learning trajectory, volunteerism in the educational process, constructiveness, motivation and reflection – using specific examples.

In addition, the possibilities of improving the effectiveness of teaching approaches using digital technologies were considered. An analysis of the literature has shown that eutagogy is an important scientific field in the modern education system in terms of developing students' autonomous learning skills, forming soft skills, and motivating them to learn throughout their lives. The article, proving the theoretical and methodological potential of eutagogy, helps to create the basis for its implementation in domestic and international educational practice.

The research analyzes the theoretical foundations of eutagogy, the history of its development and its place in pedagogical science. The literature review indicates the need for a deeper consideration in pedagogical science, given that eutagogy is widely used in international scientific circles and its contribution to improving the educational process in the digital age is enormous.

Keywords: Heutagogy, andragogy, learner autonomy, lifelong learning, digital society, educational innovations.